

„Obraz Infantki” („Dziś są moje urodziny”, 1990)



- Autor Tadeusz Kantor
- Czas powstania 1989–1990
- Wymiary wysokość: 366 cm, długość: 130 cm, szerokość: 125 cm
- Numer inwentarzowy rama — CRC/VII/507/1-4, podest — CRC/VII/508, tło — CRC/VII/509/1-2
- Muzeum [Ośrodek Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora Cricoteka](#)
- Tematy [życie codzienne](#), [teatr](#), [znane postaci](#), [śmierć](#)
- Technika [stolarka](#), [malowanie](#), [spawanie](#), [lakierowanie](#)
- Materiał [drewno](#), [metal](#), [tkanina](#)
- Prawa do obiektu Ośrodek Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora Cricoteka
- Prawa do wizerunków cyfrowych © wszystkie prawa zastrzeżone, Ośrodek Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora Cricoteka
- Digitalizacja RPD MIK, projekt Wirtualne Muzea Małopolski
- Tagi [scenografia](#), [teatr](#), [Tadeusz Kantor](#), [Teatr Cricot 2](#), [2D](#), © wszystkie prawa zastrzeżone

Obiekt powstał do spektaklu Teatru Cricot 2 *Dziś są moje urodziny*, nad którym artysta pracował od października 1989 do początku grudnia 1990 roku. Tadeusz Kantor zmarł po jednej z ostatnich prób spektaklu, 8 grudnia 1990 roku. Premiera odbyła się wkrótce potem, w styczniu 1991 roku, w Théâtre Garonne w Tuluzie, następnie spektakl pokazywany był w 22 miastach na całym świecie aż do czerwca 1992 roku.

Obraz Infantki był jednym z elementów „Biednego Pokoju Wyobraźni”, urządnego przez Tadeusza Kantora na scenie (patrz [Stolik Artysty](#)). Znajdował się po prawej stronie sceny, tuż przy stoliku artysty. Grana przez Teresę Wełmińską Infantka z Obrazu Velázqueza prawdopodobnie pojawia się po raz pierwszy na próbach spektaklu w Tuluzie w październiku 1990 roku, a zatem po ponad roku pracy artysty nad spektaklem. Początkowo przygotowana została dla niej rama podłużna, w której upozowana była w sposób przypominający postać Mai z obrazów Francisco Goyi (**zobacz [obrazy Goyi z kolekcji Muzeum Prado](#)**).

Ubrana była w prostą czarną sukienkę z gładkiego, lekko połyskującego materiału, która później zastąpiona została body i koronkową spódnicą, nakładaną na prosty stelaż. Jej ostateczny kostium powstał już po śmierci artysty. Zachowało się do niego kilka projektów Kantora. Należy zwrócić uwagę, że inspiracją dla postaci Infantki był [obraz Diego Velázqueza *Las Meninas*](#) (1656), od lat 60. częstokroć parafrazowany przez Kantora w jego pracach malarskich.

Obecność Infantki w obrazie opiera się na rytmicznych odejściach i powrotach. Raz stojąc lub siedząc w ramie, jak pisze Kantor: „Upozowuje się w obrazie i prezentuje / wszystkie swoje uroki”, to znów z rozmaitych powodów przemieszcza się poza jej obręb — jest stamtąd wyrzucana, wypada, sama wychodzi. To „poza” i „w” wytycza niejako rytm jej funkcjonowania w spektaklu.

Rola Infantki ogranicza się niemal wyłącznie do wizualnego oddziaływania. Porusza się sztywno, w wymuszony, dekoracyjny sposób, sprawiając wrażenie uroczyście uwięzionej w obrazie. Artysta charakteryzował ją: „jej KRÓLEWSKOŚĆ i URODA...”. Wydaje się ona obrazem w obrazie (jeśliby zatrzymać spektakl w kadrze). Jej postać pozostaje w uchwytym związku z „Autoportretem Właściciela Biednego Pokoiku Wyobraźni”, który był w spektaklu tożsamy z postacią Tadeusza Kantora.

„Autoportret” ożywia się, kiedy ona wchodzi, wprowadza ją do ramy, kiedy zostaje z niej wyrzucona, wreszcie Infantka zasiada przy stoliku artysty. Istnienie emocjonalnej więzi pomiędzy nimi obrazuje także jeden z obrazów Kantora, który powstawał równoległe z próbami spektaklu, w kwietniu 1990 roku. Jest to autoportret artysty zatytułowany *Po raz drugi weszła do mego pokoju Infantka Velasqueza, tym razem wyraźnie zniecierpliwiona*.

Obiekt nawiązuje w swojej formie do sztalgugi malarskiej, na której ustawiony został obraz w grubych ramach z postarzonego drewna. Głębię obrazu tworzy czarne płótno na metalowej konstrukcji, które staje się jednocześnie tłem dla „żywego obrazu” rozgrywającego się na drewnianym podeście. Pośrodku płótna mieszczą się drzwi, przez które postać mogła wychodzić tyłem z obrazu. Spójrzmy na kostium — suknia i nakrycie głowy wykonane zostały z czarnej koronki, kojarzącej się z żałobnym ceremoniałem.

Opracowanie: Małgorzata Paluch-Cybulska (Ośrodek Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora Cricoteka), © wszystkie prawa zastrzeżone

Przeczytaj więcej o tym, [jak Kantor postrzegał Infantki Velasqueza](#) i jak często powracał do tego motywu w swojej twórczości.

Zobacz również: [spektakl *Dziś są moje urodziny*](#)

Nagrywanie, dokumentowanie

Odtworzenie pracy Kantora nad spektaklami jest możliwe m.in. dzięki zapisom wideo prób, które były nagrywane na prośbę artysty, począwszy od spektaklu [*Niech szczęzną artyści*](#), zrealizowanego w 1985 roku. Do spektaklu *Dziś są moje urodziny* zarejestrowano na przykład ponad 48 godzin prób. Na pewnym etapie swojej pracy Kantor zaczął przykładać ogromną wagę do dokumentowania i porządkowania swoich realizacji i zbiorów.

Wszystkie nagrania prób spektakli Teatru Cricot 2 można oglądać w [Archiwum Cricoteki w Krakowie przy ulicy Kanoniczej 5](#).

Opracowanie: Małgorzata Paluch-Cybulska (Ośrodek Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora Cricoteka),
Redakcja WMM, © wszystkie prawa zastrzeżone

Zobacz obiekty powstałe do spektaklu *Dziś są moje urodziny* w kolekcji Wirtualnych Muzeów
Małopolski:

[Obraz „Infantki”](#)

[Obraz „Autoportret”](#)

[Czołg](#)

[Stolik Artysty](#)

Tagi: [Tadeusz Kantor](#), [teatr](#), [Teatr Cricot 2](#), [dokument](#), [Ośrodek Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora Cricoteka](#), © wszystkie prawa zastrzeżone

Infantki Kantora/Velázquez



Diego Velázquez, *Infantka Małgorzata Teresa w niebieskiej sukni*, 1659, źródło: www.wikipedia.org, [CC-BY 3.0 PL](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/)

Kantor postrzegał Infantki Velázquez

jak madonny i relikwie. Ubrane w rodzaj kostiumu, kryją pod spodem rachityczne ciała. Kantor pisał o nich:

„trwają bezbronnie,

Poniżone,

Bezwstydnie demonstrując publiczności

Swoją kompletną obojętność.

Atrapy śmierci

zamknięte w tekturowych pudłach...”^[1]

Od połowy lat 60. do 1990 roku Kantor stworzył ok. 20 obrazów i rysunków z motywem Infantki.

Opracowanie: Anna Berestecka (Redakcja WMM),



Ten utwór jest dostępny na [licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska](#).

[1] T. Kantor, *Pisma*, t. I: *Metamorfozy. Teksty o latach 1934–1974*, Wrocław 2005, s. 320.

Tagi: [Tadeusz Kantor, teatr, Teatr Cricot 2, malarstwo, Ośrodek Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora Cricoteka, licencje Creative Commons](#)